

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут Психології

Кафедра Соціальної психології

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА**

Освітня програма Реабілітаційна психологія

Спеціальність 053 Психологія

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від “29” серпня
2022р.

м. Івано-Франківськ – 2022р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу (зразок)
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу (зразок)
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Судово-психологічна експертиза
Освітня програма	Реабілітаційна психологія
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	053 Психологія
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	вибіркова
Курс / семестр	4/7
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 14 год. Семінарські заняття – 16 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Мета – формування компетентностей з організації та проведення судово-психологічної експертизи.

Цілі курсу – забезпечити студентів знаннями про сутність і види судово-психологічної експертизи, технологію її проведення; навчити підбирати та використовувати психодіагностичний інструментарій, адекватний завданням конкретного виду судово-психологічної експертизи; сформувати навички написання науково обґрунтованого «Висновку» експерта.

Компетентності

Інтегральні компетентності

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у сфері психології та професійної підготовки у процесі навчання, що передбачає застосування основних психологічних теорій та методів і характеризується компетентністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним, мислити концептуально, системно, саногенно.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології, реабілітаційної психології.

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій, аналізувати та систематизувати отримані результати,

формувані аргументовані висновки та рекомендації.

Програмні результати навчання

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психічні проблеми та пропонувати шляхи її розв'язання.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел. у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР4. Обґрунтувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитування, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПР7. Рефлексувати і критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно/письмово для фахівців і нефахівців.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватись етичних принципів професійної діяльності психолога.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Організаційно-правові аспекти судово-психологічної експертизи.	Розкрити зміст поняття судово-психологічної експертизи як форми застосування спеціальних психологічних знань в юридичній діяльності. Охарактеризувати види судово-психологічної експертизи, порядок призначення експертизи, нормативно-правове регулювання діяльності експерта-психолога.	Тести, питання.
2.	Теоретичні та методологічні аспекти судово-психологічної експертизи.	Означити методологічні принципи судово-психологічної експертизи та технологію її проведення. Розкрити методи дослідження, які використовують при проведенні судово-психологічної експертизи. Охарактеризувати етичні принципи діяльності експерта-психолога.	Тести, питання, кейси
3-4	Судово-психологічна експертиза в кримінальному процесі.	Розкрити типові випадки обов'язкового призначення судово-психологічної експертизи у кримінальному процесі (судово-психологічна експертиза з приводу розумової відсталості неповнолітнього звинуваченого; спе	Тести, питання, кейси

		пов'язана із встановленням здатності особи правильно сприймати важливі для справи обставини; спе у справах про статеві злочини; спе для встановлення авторства письмового документу; спе для встановлення психологічного стану особи, що схиляє до самогубства).	
5.	Судово-психологічна експертиза особливих емоційних станів.	Розкрити поняття ефекту, його види та стадії, механізми виникнення ефекту. Означити вплив інших емоційних станів, пов'язаних з депресією, апатією, фрустрацією, перевтомою, стресом на поведінку людини.	Тести, питання, кейси
6-7.	Судово-психологічна експертиза в цивільному та адміністративному процесі.	Розкрити випадки призначення судово-психологічної експертизи в цивільному процесі: справи про визнання угод недійсними, підписання яких пов'язане з пороками волі; справи про право на виховання дітей й інші справи, що пов'язані з особистими сімейними стосунками; встановлення психологічної сумісності подружжя; встановлення психологічної сумісності дітей з кожним із батьків, усиновлювачів чи опікунів.	Тести, питання, кейси
8.	«Висновок» експерта-психолога: форма та зміст.	Розкрити вимоги до оформлення «висновку» експерта-психолога. Означити характеристику вступної, дослідницької та заключної частини «висновку». Охарактеризувати терміни проведення спе і написання висновку. Знати особливості допит експерта-психолога в суді.	Тести, питання, кейси.

4. Система оцінювання курсу (зразок)

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	0
Семінарське заняття	15
Самостійна робота	25
Індивідуальне завдання	10
Залік/Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу (зразок)

Види навчальної роботи	Навчальні тижні								Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	
Лекції									0
Семінарські з-тя	2	2	2	2	2	2	3		15
Самостійна р-та		5		5		5	5	5	25
Індивідуальні Завдання								10	10
Залік /Екзамен								50	50
Всього за тиж-нь	2	7	2	7	2	7	8	65	100

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Література:	
<ol style="list-style-type: none"> Аффект: практика судової психологопсихіатричної експертизи: Хрестоматія / Автори-составители Ф.С.Сафуанов, Е.В.Макушкин . М.: Генезис, 2016. 314с. Марчак В.Я. Використання спеціальних психологічних знань у досудовому слідстві. – Чернівці: Рута, 2005. – 152с. Пасніченко В. В. Судовопсихологічна експертиза: Навчальний посібн.Чернівці: Книги – XXI, 2011. 136 с. Землянська О. В. Особистість та методи її дослідження при проведенні судовопсихологічної експертизи: Монографія. Харків: Титул, 2007. 244 с. ЗемлянськаО. В. Судово-психологічна експертиза. Навчальний пос. Електронний ресурс: https://uchebni_konline.net/book/40-sudovopsixologichnaekspertizanavchalnijposibnikzemlyanskaov.html Черезова І.О. Психологічна експертиза: навчальний посібник. Бердянськ: БДПУ, 2018. 262 с Сафуанов Ф.С. Судово-психологічна експертиза. Підручник. 2015. Судовий експерт: психологічні аспекти практичної діяльності: метод. посіб. / авт-упоряд.: С.О.Шевцов , С.М. Шевцов, С.М. Лозова. К.: 2011. 332с. 	

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра соціальної психології м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57 каб. 505 тел. (0342) 596149 ksppr@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Яремчук Віталія Василівна
Контактна інформація викладача	vitaliia.yaremchuk@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Академічна доброчесність: Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-прозапобігання-плагіату/ Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідують лекції і практичні заняття курсу
Пропуски занять (відпрацювання)	Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/04/sinuvannia_nove2.pdf
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови пропуску занять (відпрацювання) допуску до підсумкового контролю визначаються 5 Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/04/sinuvannia_nove2.pdf
Невідповідна поведінка під час заняття	Діяти відповідно до Положення мпро організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (Нова редакція) (зі змінами накази ректора № 61 від «31» січня 2020 р.; № 361 від 31 липня 2020 р.; № 795 від 31 грудня 2020 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/01/Polozennia-pro-OOP25_12_2020-1.pdf
Додаткові бали	Студент може отримати додаткові бали згідно «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від

	06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf
Неформальна освіта	Неформальна освіта зараховується згідно - Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019 р., із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf

Викладач Яремчук Віталія Василівна